

НАПРЯМ 9. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ, УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК І АУДИТ

Багрий К.Л.

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту

Чернівецького торговельно-економічного інституту

Київського національного торговельно-економічного університету

м. Чернівці, Україна

ГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

У сучасних кризових умовах системна організація господарського контролю має особливе значення: він виконує регулятивну функцію по відношенню до економічних процесів на всіх рівнях господарювання. Об'єктивна потреба в удосконаленні систем господарського контролю на різних рівнях, пошук шляхів можливої їх взаємодії в сучасних умовах господарювання, а також потреба у перегляді багатьох теоретичних і практичних положень зумовлює проведення ґрунтовних досліджень даного питання.

Сучасну систему господарського контролю слід приймати як органічну єдність його видів: державного, внутрішньогосподарського суспільного контролю.

Важливе значення у наукових дослідженнях теоретичних аспектів господарського контролю займають праці провідних вітчизняних науковців: Ф. Бутинця, Я. Гончарука, Л. Кулаковської, О. Нетікші, В. Немченко, О. Петрик, А. Пшеничної, Л. Сударева, В. Савчука, В. Хомутенко та інших.

В умовах сьогодення господарювання контроль є важливим чинником ефективного управління виробничими і комерційними структурами, що здійснюється для отримання максимального прибутку і виконання зобов'язань перед державою щодо сплати податків.

Важливою умовою реалізації господарського контролю є фінансова інформація бухгалтерської, статистичної і оперативної звітності та узагальнені фінансові показники, комплексно відображають різні сторони господарської діяльності.

Результатом господарського контролю є документальні матеріали (акти, звіти, довідки, висновки), в яких достовірно відображена інформація про фінансово-господарський стан об'єкта контролю, виявлені в процесі проведення контролю відхилення від діючих норм і правил.

Прийняття рішення за результатами контролю здійснюється суб'єктами управління і ставить перед собою мету усунення недоліків і порушень, виявлених у процесі контролю.

Слід зазначити, що за останні роки державному господарському контролю характерні такі проблеми, як недосконалість організаційної структури контролю, відсутність єдиної концепції контролю, відсутність єдиної

інформаційної та методологічної бази контролю, недосконалість нормативно-правового забезпечення діяльності суб'єктів контролю. Для вирішення цих проблем можна вжити таких заходів, як створення єдиної інформаційної бази даних про господарські правопорушення з метою ефективної координації органів держаного контролю, удосконалення правової бази, розроблення єдиного плану заходів, що зробить більш ефективним процес контролювання і дозволить уникнути дублювання заходів, посилення механізмів регулювання аудиторської діяльності з метою недопущення шахрайства аудиторських фірм.

Натомість у внутрішньогосподарському контролі виявляються такі проблеми як: неоднозначність визначення елементів контролю, різноплановість показників економічної ефективності контролю, які наводяться в існуючих методиках, відсутність зовнішнього нормативного регулювання питань функціонування системи контролю, що потребує стандартизації його на підприємстві тощо. Щоб підвищити ефективність системи внутрішньогосподарського контролю потрібно насамперед запровадити стандартизацію діяльності органів внутрішньогосподарського контролю для недопущення дублювання функцій бухгалтерського обліку та контролю, забезпечити незалежність контролю на підприємстві, розробити методики оцінки ефективності внутрішньогосподарського контролю на підприємствах різних форм власності.

Розглядаючи суспільний контроль, слід відмітити, що йому притаманні наступні недоліки: слабкість інституцій громадського суспільства, відсутність громадської експертизи проектів нормативно-правових актів, концепцій і програм із питань господарського контролю. Усунення цих проблем можливе за допомогою залучення засобів масової інформації до проблем господарського контролю, створенням громадської експертної ради при органах виконавчої влади, які діють у сфері господарського контролю, а також проведенням громадських експертиз проектів нормативно-правових актів і програм із питань господарського контролю.

Виходячи із перерахованих недоліків стає можливим виділення спільних проблем, які потребують розв'язання для удосконалення господарського контролю загалом. А саме: проблема стандартизації, зумовлена схожістю стандартів контролю, процедур їх створення, оновлення і використання для всіх видів господарського контролю за винятком суспільного, проблема оцінки якості системи контролю і створення рекомендацій щодо оцінки ефективності систем контролю, проблема реальної можливості змови між органами контролю і підприємствами для будь-якого виду контролю, проблема підвищення рівня незалежності та об'єктивності контролю.